

Növekszik az autóbussz-gyártás és -export

A járműfejlesztést nagy beruházások alapozzák meg

A népgazdaság harmadik ötéves tervében kiemelt helyet kapott a járműfejlesztés. Öt év alatt több mint kétszeresére növekszik az iparág termelése, az export fejlődésének üteme pedig még ennél is gyorsabbnak ígérkezik. Hogyan készültek fel a nagyarányú exportra? — erre a kérdésre adott választ Bacskák Nándor, a MÖGÜRT vezérigazgatója.

A közúti járműfejlesztési program megvalósítását, mint ismeretes, olyan nagy beruházások alapozzák meg, mint a Győri épülő új motorgyár, az Ikarus-gyár rekonstrukciója, s a Csepel Autógyár új üzemrészét. E létesítmények üzembeállásával 1970-ben a magyar ipar a tervek szerint 7000 autóbust, 6300 tehergépkocsit és dőmpert bocsát ki, s ennek tekintélyes részét, mintegy háromnegyedét külföldi piacokon helyeztük majd el. A Szovjetunió biztos állandó

felvevőpiaca a magyar járműveknek. A szomszédos baráti országokon kívül egyre nagyobb számban jutnak el magyar autóbusszok, dőmperek, teherautók távoli országok útjainak, üzembe is. Svédországban például a jobb oldali közlekedésre való áttérés kapcsán merült föl az az ötlet, hogy a svéd Volvo és a magyar Ikarus együttműködve alakítsanak ki új autóbustípust. A svéd alváz felhasználásával az Ikarus-gyárban viszonylag rövid idő alatt elkészül az igényes svéd piac összes követelményeinek megfelelő autóbustípus.

A MÖGÜRT számára új piacot jelent Kuwait is. A közelmúltban aláírt szerződés értelmében csaknem 2 millió dollár értékben 180 Ikarus 66. típusú autóbust szállítunk a Kuwait Transport Company részére. Az első száz buszt még ez évben átadjuk. (MTI)

UNESCO-bizottság ülése

Pénteken ülést tartott a magyar UNESCO-bizottság felnőtt-oktatási és ifjúsági albizottsága. Szeptember 8-át az UNESCO legutóbbi közgyűlése az alfabetizálás nemzetközi napjává nyilvánította. Az ülésen megvitaták az írástudatlanság elleni harcbazai problémáit és több javaslatot tettek az eredményesebb oktatásra. Az ünnepi ülést az Országos Művelődési Kiállításon berendezett klubkönyvtárban tartották.

Aerofilatellista kongresszus

A Nemzetközi Aerofilatellista Szervezet kétnapos budapesti kongresszusa pénteken befejezte munkáját. Egyebek között megállapodtak abban, hogy az első osztrák-magyar légitársaság 100. évfordulójára a közösen kiadandó emlékbélyeg alkalmából jövőre közös kiállítást rendeznek a magyar és az osztrák légitársaságok között.

A film forradalmára: Eizenstein

A Patyomkin páncélos szegedi feljutásával kezdődött meg a szovjet film történetének jubileumi vászonra idézése. A sorozatban még két Eizenstein film kerül a Városi Csillag mozi köznevelési előadására: szeptember 21-én a Jégmezők lovagja (Cserkaszov főszereplésével), október 3-án pedig kétrészes történelmi alkotás, az ötéves években formálisan vádolt, azóta peresre rehabilitált Beteggett Iván.

jet film rendezője) teóriájával szemben éles elleniskolát alakított ki.

Eizenstein 1925-ben készítette el a Patyomkin páncélos. Az 1905-ös oroszországi forradalomnak emléket állító drámai hősköteményében már kikerülte a látványoszerű buktatókat, s csupán a „tartalom meghatározta szimbólumok” kerültek vászonra, a jellemző tények montázsa. „Ebben a filmjében együtt található Eizenstein mindhárom feltevése: a montázs művészi-ideológiai jelentősége, a tömegnek, mint cselekvő alanynak filmi ábrázolása és a pártosság” — írta róla L. Linhardt.

tőségét, miként valósíthatja meg az egymást követő jellegzetes események minél erőteljesebb ütköztetését, s ebben a folyamatban csak mellékesnek ítélte a jellemeket, lélektan, hagyományos drámát.

Mielőtt azonban vászonra vitte volna elképzelését, még 1923-ban Majakovszkij avantgardista folyóiratában, a *Leif*-ben vázolta fel azóta jellegzetesen nevével idézett elméletét az *attrakciós montázs*ról. Az attrakció olyan játékelemek együtvé-halmazát jelenti, mely a közönségre szánt eszmét alakítja ki azáltal, hogy a közönséget az eszmét életre hívó, kiváltó lelkiállapotba, valószínűségi színházi sokkba hozza, amelynek fokozatait elő kell készíteni, ki kell számítani. Persze Eizensteinnél ez a felfogás néha túlteng (például első filmjében, a *Sztrájkban*), a mozgás mindegyikét eluralkodik, megbabonáz, lenyűgöz, s feloldja a drámai értelmet. Örök érvénye azonban megmarad a montázsnak, mint összerakásnak, elmeletnek, mely a montázs képek együtthatásaként értelmezett, valamely érzelm kifejezésében inkább együttérzésre hangoló felfogással. (Vszedolov Pudovkin (Az anyja című világhírű szov-

Az alkotás gyorsan bejárta a világ filmszínházait, döbbenetes hatása alól nehézzé volt szabadulni, több nyugati országban sztrájkok, tüntetések születtek nyomába, a cenzúra elszántan vadászta, megsemmisítette vagy egyszerűen betiltotta. Meltatói egyöntetűen hangsúlyozták, hogy tulajdonképpen propagandafilm, eltiltást szándékoztak elvetni, megfellebbezni. Szerkezete bravúrosan komponált, s a szereplők Eizensteinnél oly sarkalatos fontosságú mozgásként a forradalmi témához alkalmazkodva mindig kollektív. A grandiózus lépéscsoportok külön tanulmány — Eizensteint Odessza nevezetesen kikötői lépcsősora ihlette végig, s arra, hogy csupán a Patyomkinról készült filmre Nina Agadonova oroszországi egész 1905-ös forradalmát átfogó, vaskos forgatókönyvet. De számtalan képsora adott már elemzési anyagot filmkészítőknek, s a mű egész négy évtized óta hiánytalanul hat, döbbenetes alkotás. Nikolajev István

Egy vers

— meg egy levél

Rendkívül kedves hangú levelet küldött Szegedre Patai Andrásné Budapestből, a XVIII. Felsőcsatári út 44-ből. A levél másik oldalán egy vers. Mindkettő nyári szegedi élményeiről szól, s minthogy a prózáj leírás részletesebb, abból idézünk: „A biztosítási és öngépkocsis csoport rendezésében utazunk szegedi kirándulásra... s a legmagyarázóbban éreztük magunkat. Kellemes utazás, figyelmes elvárás, felejtethetetlen élmények. Nagyon tetszik nekem ez a város, órákat sétáltam árnyas utcáin, gyönyörködtem épületeiben, emlékműveiben. Szeretném, ha levelemből meglátnák a szegedi emberek: egy Budapestben élő fiatalasszonynak van még szülővárosa mellett más, hasonlóan kedves, vonzó és szép városa: Szeged”.

Három levél, három észrevétel

Csengeléről Cs. L.-től kaptuk a következő levelet:

„Az utóbbi időben örömmel vettük Csengelét, hogy az AKÖV kicserélte jóra az itt közlekedő autóbust. Már nagyon időszerű volt. Természetesen minden jónak rossz oldala is van, ez úgy látszik, igaz közmondás, mert most is így történt. Pár évvel ezelőtt ez a kis buszcsokor vasárnap mindig kiballagott az esti személyvonathoz. Úgy hallottam, nem volt kifutódó ez a járat, amit meg is értek, azonban van olyan kedd és péntek, amikor rengeteg utas van, mégsem kötnék utánfutót a buszhoz. Úgy gondolom, hogy a közlekedésben is előre kellene haladnunk, nem hátra.”

Bíró Lászlóné, Berzsényi utca 1. szám alatt lakó olvasónk írja:

„Szeptember 1-én vásároltam a 26-os áruháznál egy kiló 5,60-as lisztet. Amikor használni akartam, legnagyobb meglepetésemre nagy svábbogarat találtam benne. Amikor visszavittem, az üzletvezető udvariasan közölte, hogy panaszom a csomagoló vállalatra tartozik.”

A Moszkvai körút 26. számú ház bérliőnek aláírásával érkezett a következő levél:

„A Moszkvai körút 26/a és 26/b számú házakra a közelmúltban emeletet építettek úgy, hogy a két házból egy 24 lakásból álló bérház lett. Azelőtt két kapu volt, s ennek megfelelően két út kötötte össze a járdát a kocsisúttal, most, hogy a parkosítást visszaillesztették, a bejárat utról megfellebbezték. Ami helyette készült, az nem idevezet. Az ésszerűtlen megoldás állandó szabálysértésre kényszeríti a lakókat, hiszen a házban több kerékpár, motorkerékpár és személygépkocsi is van.”

Am az a pamflet, gyilkos erejű paródia nem öncélú mutatóványhoz tartozik, feltehetően hajhászató trükknek készült; nagyon is tudatos elgondolásból fakadt. A publikum hársányan szórakozott, olykor derült, máskor valószínűleg röhögött a régi oroszország porlepte figuráin, dühös arisztokratáin, kapzsi tőkéseinek ál-szent szemforgatásán. Kiváltóképp a „diszkrét szereplők” látványa okozott nagy derűtséget, amint két „stilizált bankár” a tözse homlokzatát hordozta körül a színpadon, egy nagyiparos pedig az egész gyárat jelképező díszletet. Más részről viszont ugyancsak újfajta szerepjátszási elképzelés valósult meg, ahol a különféle lelki folyamatok, pszichikai momentumok, a mozgás, gesztus, tartás nyelve, skálájára kerültek. A mű tehát nem pusztán színpadi tényekben, hanem azok egymásmellettiiségében, viszonyában hatott. A rendező tulajdonképpen felfedezett valamit, ami hamarosan — tőle függetlenül is — bekeverült egy fiatal művészet, a film szótárába, s ott anyanyelvűvé vált. Ez a montázs.

A rendező pedig szükség-szerűen fordult a filmhez, s alig két esztendő múltán annak forradalmi újítója lett. Szergej Eizensteinné hívták, akit a *Gregor*-Patalas-féle filmtörténeti könyv így mutat be: „A húszas évek szovjet filmművészetében Eizenstein műveiben éri el csúcspontját. Valószínűleg Eizensteint kell a szovjet film eddigi legnagyobb és legjelentősebb rendezőjének tekintenünk, az pedig egészen bizonyos, hogy ő a filmművészet legteljesebb teoretikusa”. Eizenstein *Fo-Regger* elméletével folytatta a „görbe tükör”-irányzatot: „a karikatúra tühégyere kell szólni a polgári társadalom minden fonákosságát, ostobaságát, s így módon szétzúzni a nép agyában még meglevő elavult tételeket”. Lázasan kutatta annak lehe-

Kitüntették az Utószezon című magyar filmet

A velencei filmfesztiválon vesebb színészt. A „legrompentekeken reggel a Cineforum egyéni díjjal tüntették fel Arany rózsá Milena ki Fábry Zoltán Utószezon című filmalkotását. Egyéb-című Velencében ugyancsak péntek reggel választották meg a filmfesztivál legrompentekebb és legellenszen-

Válaszolnak az illetékesek Van „Kuka-gokan”

Lapunk augusztus 24-i szá-mában hívtuk fel az illetékesek figyelmét arra, hogy a szeméthyűtő tartályokkal rongálják a járdákat, s javasoltuk, hogy valamiféle kézikocsit használjanak szállításhoz. Dr. Hammer Fidé-l, a városgazdálkodási vá-lalat igazgatója válaszában elmondja, hogy a Kuka-edényeket szállító dolgozóknak van ilyen kézikocsijuk. „Megállapításunk szerint —

írja — ott, ahol erre lehetőségg van, dolgozóink használják is, de, sajnos nem lehet mindenütt használni őket, lépcsőn például kénytelenek a tartályokat kézzel erővel húzni, csúsztatva, vagy gurítva az utcára szállítani. Intézkedünk, hogy dolgozóink lehetőleg minden esetben a kis gumikerekes kocsikkal szállítsák a Kuka-edényeket.”

Raktár helyett üzletben

Miért nem kapható? címmel szeptember 2-i számunkban adtuk közre a népi ellenőrzés vizsgálatának anyagát egyes vegyiparicikkek hiányával kapcsolatban. Fekete Sándor, a Csongrád megyei Vegyiparicik Kiskereskedelmi Vállalat igazgatója válaszában rámutat, hogy 1966. január 1-e óta kiserleti jelleggel közvetlen kapcsolatot teremtetünk a termelőüzemmel, de bár központi raktárunk nincs, az

áru fogadását mégis egy helyen kellett megoldani, mert az ipar apró tételű szállítástát nem vállalta. Majd így folytatja: „A Klauzál téri villamosági bolt vette át a T-dugókat, s innen osztottuk el a többi üzletbe. Ugyanez történt a Mérey utcai üveg-és porcelánboltban a tányé-rokkal. Tehát nem a Vas-Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat, illetve az Üvegér-tékesítő Vállalat túlszállításáról van szó.”

Szerkesztői üzenetek

Bodor Rudolf, Puskás utca 5/b: A leveleikben felvetett problémák nem egyszerűek. Egyikünk majd az illetékesekkel megvizsgáltatni javaslatokat. A környék lakói jellegre: Lapunkban már többször foglalkoztunk a közlekedési kérdéssel. Azokban az utcaokban, ahol már működik a maganszo-

más vízhálózat, a közlekedő-lyókat elhasználódásuk szerint, fokozatosan megszüntetik. Karikaturista jellegre: Köszönjük, hogy beküldte rajzait, ha kedvet érez a karikaturához, keressen minél több ötletet, rajzoljon minél többet. Megéri a fáradságot: a jó karikatúrának van ke-már működik a maganszo-

Utazó gyerekparadicsom

Szegeden kedves népvándorlás indul naponta a Marx tér irányába. Főleg a legfiatalabbak látogatják a vidéket — ezt a vidéket — ami csak azért nem csodálatos, mert számukra teremtett itt egy já-tékoszt, az utazó Luna park.

Csillogó óriáskerék röpti az embert a magasba, a go-kart pálya körül irtózatosszerűen jelzi az érdeklődést; hullámvasút és keringő „motorom-bilok” izleltetik

meg a repülés gyönyörűségét; s száz-as tempóban vágtnak a közlekedési eszközök „panoptikum” darabjain a gyerekrekarszszelbe szabadult gyerekek. A cellóvil-dán, karikadobá-lón és a többi látványos játékon kívül több újdonsággal is jelentkezett a országjáró Luna park. Be-lehet kukucskaálni egy elvarázsolt kastélyba, van újszerű tombolaszor, s az erejükre hívó emberek mér-

lege — a tréfás erőmő. A szeptember 10-ig itt tartózkodó NDK-beli vidám park tizenötödik állomáshelye Szeged. Sokézer nebulus és komoly felnőttet szórakoztattak már az országban. Ezután Kécskemet, Békéscsaba, Debrecen és Miskolc következnek. Jövőre már három ország is meghívta ezt az Európában egyedül, száz-as hagyományra visszatekintő „mozgó” vidámparkot.

Tisztítják a Tisza medrét

Kiemelik a vízbe dőlő nyárfákat

Az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság kilenc tagú brigádja speciális munkát végez a folyó egyik szakaszán. Az elmúlt néhány év során a leszakadozott partokon hatalmas nyárfák is a mederbe kerültek. Ezeket emeltek most ki az úgynevezett tuszkászódó hajóval. A jelenlegi nagyon alacsony, minusz százhat centiméteres víz állás kedvező alkalom nyújt ehhez, és szükséges is, hogy a hajó útát megszabadítsák az akadályoktól. Egy öttonnás szakítóerővel csőről kiemelik a vízből a fákat és egy kisebb, kéttónnás csőről pedig uszályokra rakják. Itt mindjárt motoros fűrésszel összedarabolják és utána elszállítják. A medertisztító brigádnak a legtöbb tennivalója az algyői hídól hat kilométeres távolságra levő saséri természetvédelmi terület környékén akad.

A rendkívül alacsony víz állás sok gondot okoz a vízügyi szakembereknek. Már korábban bolyákkal jelölték ki a hajózó útvonalat, hogy ne akadjanak el a különböző szállítók. Azóta is rendszeresen ellenőrzik a bolyák helyét, és szükség esetén változtatják a bolyák helyét. Az éjszakai közlekedés biztonságossá tételére pedig a Tisza éleesebb kanyarulatában olyan lámpákat helyeztek el, amelyek állandó villanással messziről felhívják a vízi szállító járművek vezetőinek figyelmét.